

Rikkaudesta.

Kaiketä on sosialisteja, jotka ajattelevat: tulevaisuuden yhteiskunnissa kaikki ihmiset ovat tasa-arvoisia ja yhtä varakkaita. Kaikki käyvät maksuttomissa teattereissa, tanssiaisissa, konserteissa, kaikki pukeutuvat hienosti ja asuvat komeasti sisustetuissa huoneustoissa, syövät herkullisia ruokia, juovat kallista viiniä ja käyttävät hajuvesiä. Mukavat junat ja suuret höyrylaivat, joissa ei ole kuin yksi luokka (ensimmäinen) kuljettavat matkustavaisia paikasta paikkaan, yleiset sähkölennätinlaitokset ja telefonit välittävät vilkasta ajatuksenvaihtoa syrjäisimmissäkin maanosissa asuvien ystävien kesken, kaikkia teitä, kaupunkeja ja kyliä valaisevat kuutamokirkkaat kaarilamput. Sanalla sanoen: tulevaisuuden yhteiskunnissa kaikki elävät herroiksi ja ovat rikkaita.

Useimmat sosialismin vastustajat otaksuvat juuri, että sosialismi tahtoo viedä ihmiskuntaa tuommoiseen yllä kuvattuun varallisuuden tilaan ja huudahtavat ylenkatseellisesti: siinä nyt näette, kuinka hulluja sosialistit ovat: kaikki herroiksi elämään! Mistä sitä rikkautta riittäisi? Todistavathan nykyiset olot selvästi, ettei rikkautta riitä kuin muutamille. Paha kyllä on, että löytyy köyhiä ja hätää kärsiviä – no, koetetaanhan sitä pahinta hätää ehkäistä käsillä olevilla keinoilla – muuta mitä siihen voi? Rikkaita täytyy olla olemassa, sillä muuten ei nykyinen kulttuuri pysy olemassa.

Molemmat, sekä rikkaudesta haaveilevat sosialistit että nykyajan kulttuuri-ihmiset, pitävät rikkautta ehdottomana ihmisen onnen ehtona.

Mitä sitten on rikkaus?

Jos olisimme kaikki maanviljelijöitä, olisi meistä rikas se, jolla olisi enemmän maata, ja enemmän kaikenlaatuisia elantotarpeita, kuin mitä hän itseään ja perhettään varten tarvitsee; jos olisimme paimentolaiskansaa, olisi meistä rikkain se, jolla olisi suurin määrä karjaa ja laitumia. Mutta nykyisissä oloissa ei rikkautta mitata todellisen tavaran paljouden mukaan, vaan – rahan.

Meistä on rikas se, jolla on yltäkyllin rahaa.

Mikä on raha? Taikakalu. Itsessään se ei ole minkään arvoinen, mutta jonkinmoisen sopimuksen kautta se vastaa niin ja niin paljon todellista tavaraa. Raha on hallitsija, joka ensin on valittu kuninkaaksi, mutta valtaan päästyänsä on tehnyt arvonsa perinnölliseksi ja sitten pakottaa kaikki tunnustamaan hänen kuninkuuttaan.

Niin, raha on valtaa. Rahaa ei koskaan voi olla kaikilla yhtä paljon, sillä valtaa ei voi olla kaikilla. Jos kaikki olemme yhtä rikkaita, kuka silloin rakentaa minulle palatsini, ompelee silkki vaatteeni, keittää herkkuruokani, lakaisee lattiani, kiillottaa saappaani, korjaa liat ja loat? Jos kaikki olemme yhtä mahtavat, ketä silloin saan käskeä ja komentaa, kuka minulle kumartaa, kuka minua imartelea ja palvelee?

Ei, jos valta on oikeutettu, niin valtaa ei koskaan saata olla kuin muutamilla. Jos rikkaus on oikeutettu, niin rikkautta ei milloinkaan saata olla kuin muutamilla. Rahallista rikkautta, joka tuo mukanaan valtaa, ei siis sosialismi saata eikä saa tavoitella.

Mitä sitten sosialismi tavoittelee ja tahtoo?

Oikeutta. Oikeutta kaikille. Kukaan ihminen ei saa kuolla nälkään, ei edes kärsiä hätää. Kukaan ihminen, ei saa olla tilaisuudessa tehdä toiselle vääryyttä, sortaa toista ja käyttää hyväkseen hänen hätäänsä. Kas siinä sosialismin selvä ohjelma. Se on tosin kieltopuoleinen enemmän kuin positiivinen, mutta siitä luonnollisesta syystä, että vanha paha (se mikä on negativista) on ensin poistettava, ennenkuin uusi hyvä voi syntyä. Mimmainen tämä hyvä on oleva, sitä emme vielä saata määrittellä. Selvästi ymmärrämme, ettei se ole sitä onnea, joka seuraa rikkaudesta ja vallasta. Rikkaus ja valta ovat sosialismin viholliset; ne häviävät, kun sosialismi voittaa.

Ehkä sitten, kun oikeus on tullut maailmaan, kaikki ihmiset ovatkin – köyhiä. No, tietysti eivät ole köyhiä sillä lailla kuin nyt ollaan köyhiä, sillä kyllä aina ruokaa ja juomaa ja vaatteita ja suojia riittää, mutta onko kaikkia niitä mukavuuksia, joita nykyinen aineellinen kulttuuri tarjoo muutamille, onko niitä silloin kaikilla, sitä on vaikea sanoa. Monien mukavuuksien valmistus on

niin vaaranalainen ja ikävä, että luultavasti tulevaisuudet vapaat ihmiset – eivät huoli niitä valmistaa. vaan mieluummin tulevat toimeen ilman.

Kysymys onkin siitä, mikä on parempi ja suuriarvoisempi: aineellinen kulttuuri vaiko oikeus. Jos edellinen on parempi, silloin on sosialismi ja kaikki muut henkiset pyrinnot turhia; silloin olemme nyt jo kehityksemme ja onnemme huippua lähestymässä. Jos taas oikeus on suurempi, silloin saa kulttuurista hävitä se, mikä ei jaksa kulkea oikeuden rinnalla.

Sosialisteja on, jotka luulevat, että näitä molempia saattaa yhdistää, mutta kyllä pitää maailman muuttua ja tuotannon kasvaa äärettömiin, jotta se olisi mahdollista. En minä ainakaan ymmärrä muuta kuin että, ollaksemme sosialisteja saamme tyytyä vähempään.

Sitäpaitsi: onko rikkaus ja valta mikään onni? Suurimmat ihmiset ovat aina tähän kysymykseen vastanneet: eivät ole. »Autuaat ovat köyhät», sanoi Jeesus. »Autuaan ovat hengessään köyhät (nim. ne, jotka eivät pyydä rikkautta ja valtaa), sillä heidän on Jumalan valtakunta». Eivät kaikki köyhät kuulu Jumalan valtakuntaan, mutta ne, jotka vapaaehtoisesti elävät köyhyydessä. Sentähden Buddhan seuraaja lupaa: »minä tulen aina elämään vapaaehtoisessa köyhyydessä».

Todellinen sosialismi on uskonnon ydin ja todellinen sosialisti on se, jonka oikeudenrakkaus ilmenee hänen teoissaan. On kyllä ihmisiä, jotka kutsuttavat itseään sosialisteiksi, vaikka ovat miljoonainomistajia ja valtaan pyrkijöitä, mutta minä puolestani kunnioitan todellisempina sosialisteina, s. o. oikeuden palvelijoina ja puolustajina, niitä, jotka jo nykyajassa koettavat elää sitä elämää, jota kaikki ihmiset saattaisivat elää, jos oikeus vallitsisi maailmassa. Jeesus oli minusta suurempi sosialisti kuin esim. se, joka hyväksymättä nykyistä yhteiskuntajärjestystä istuu jäsenenä parlamenteissa ja ministeriöissä, siten »auttaakseen veljiään ja ajaakseen sosialismin asiaa». Jeesus oli todellinen oikeuden palvelija sentähden, ettei hän koskaan pyytänyt mitään itselleen eikä kulkenut minkäänlaisia väliteitä. Hänen tiensä oli suora ja vakava, ja hän kelpaa opettajaksemme. Ei nykyisen sosialistinkaan pidä halveksien kulkea hänen ohitseen.

Pekka Ervast.

(Työmiehen Illanvietto 1902, ensimmäinen vuosikerta, N:o 8, Helsingissä, Lokakuun 24 p. 1902, s. 65, palsta 3, s. 66, palstat 1-3, s. 67, palsta 1.)